

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v lednu 2007 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v lednu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 951 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 480 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 353 podniků obchodu a 717 podniků vybraných odvětví služeb.

Odpovědi v dotaznících byly zpracovány váženě podle tržeb, (resp. objemu stavebních prací), otázky z oblasti pracovní problematiky váženě počtem zaměstnanců příslušné organizace¹⁾.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se ve srovnání s předchozím měsícem mírně zvýšilo hodnocení současné **ekonomické situace**. 56,2 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 42,4 % jako uspokojivou a 1,4 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů s 44,1 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu s 1,5 % tržeb. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 54,4 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení **celkové poptávky** se zvýšilo, hodnocení **zahraniční poptávky** se oproti vysoké hodnotě v prosinci snížilo. Úroveň **celkové poptávky** (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti s 83,9 % tržeb, respondenti s 13,5 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 2,6 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů s 84,8 % tržeb, jako nízká u respondentů se 2,8 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 12,4 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 78 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky se 82,4 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky se 6,4 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti s 11,2 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů s 81,2 % tržeb, u 6,4 % za nízkou a u 12,4 % za vysokou.

Výrobní činnost se vyvíjela příznivě u podniků s 33,3 % tržeb, poklesla u 11,2 % podniků a u podniků s 55,5 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 33,3 % tržeb, snížení se týkalo podniků s 12,2 % a neměnnost podniků s 54,5 % tržeb.

Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 85,7 % tržeb za normální v sezóně. Podniky se 8,5 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky s 5,8 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 90,2 % tržeb za normální v sezóně.

Své **výrobní kapacity** využívali respondenti v průměru na 88,4 %. Podniky, jejichž tržby představují 38,7 % za celý soubor, využívaly své výrobní kapacity na 91 - 100 %, v rozsahu 81 - 90 % využívaly své výrobní kapacity podniky s 26,2 % tržeb. Využití výrobních kapacit ve zpracovatelském průmyslu se oproti minulému čtvrtletí mírně zvýšilo a dosáhlo 88,8 %, nejvyšší hodnoty v jeho historii. Za hlavní **bariéry vyššího růstu výroby** považují respondenti reprezentující 19,7 % tržeb především nedostatek zaměstnanců a respondenti s 25,7 % tržeb uvedli, že bariéry růstu produkce své firmy nemají.

Konkurenční pozice na domácím trhu se u podniků s 89,1 % tržeb nezměnila, zlepšila se u podniků s 10,3 % tržeb a zhoršila se u 0,6 % podniků. U podniků, které vyvážejí do zahraničí, se u respondentů se 9,8 % tržeb zlepšila konkurenční pozice **na trzích Evropské unie**, pozice **na trzích v ostatních zemích** se zlepšila u respondentů s 10,5 % tržeb. Jako nezměněnou hodnotilo svoji pozici na trzích Evropské unie 89,2 % respondentů a v ostatních zemích respondenti s 88,7 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Respondenti očekávají zlepšení své **ekonomické situace v příštích třech měsících, pro příštích šest měsíců** počítají s neměnností. Podle odpovědí v dotaznících by **celková ekonomická situace** měla v dalších třech měsících zůstat stabilizovaná u respondentů představujících 70,4 % tržeb. Zlepšení očekávají podniky s 27,3 % a zhoršení respondenti s 2,3 % tržeb. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepšila u 29,3 % respondentů, u 2,6 % se zhoršila a beze změny zůstane u podniků se 68,1 % tržeb.

Pro příštích šest měsíců respondenti s 34,9 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení s 2 % a respondenti představující 63,1 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 60,4 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 37,9 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 1,7 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů s 51,4 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 42,4 % a se snížením respondenti s 6,2 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti se 43,5 % tržeb, snížení očekává 5,5 % respondentů a neměnnost 51 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 35,9 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 58,8 % za celý soubor a snížení exportu očekává 5,3 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 39,8 % tržeb, pokles respondenti s 5,9 % tržeb a respondenti s 54,3 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů se 28,5 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů se 65,1 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky s 6,4 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 28 % respondentů zvýšení dovozu, 7 % snížení a 65 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti s 82,6 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 7,3 % a nedostatečné u podniků s 10,1 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů s 83,8 % tržeb, více než dostatečné u 7,6 % a nedostatečné u 8,6 % respondentů.

Pro příští tři měsíce respondenti očekávají růst **výrobní činnosti** při poklesu **zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 41,2 % tržeb, se snížením počítají 4,1 % respondentů a respondenti s 54,7 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 44,6 % tržeb, neměnný vývoj 52,5 % respondentů a pokles výroby 2,9 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit. Ve zpracovatelském průmyslu by měla být výroba zajištěna (na základě zakázek) v normální pracovní době v průměru na 9 měsíců dopředu.

S poklesem **zaměstnanosti** počítá v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu 16,9 % počtu respondentů. Respondenti se 65,7 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 17,4 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 21,6 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 8,4 % tržeb a s neměnností u 70 % tržeb. Přitom z respondentů, kteří uvažují s růstem cen, by u 29,9 % tržeb se měly ceny zvyšovat pomaleji než v minulých obdobích, stejně rychle u 63,9 % tržeb a rychleji u 6,2 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 21,2 % tržeb, snížit u 8,6 % tržeb a 70,2 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 25,6 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 17,1 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 87,4 % počtu respondentů, u 9,1 % se zlepší a u 3,5 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 44,4 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 12,6 % a snížení 15,8 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 27,2 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se oproti minulému měsíci zvýšilo o 0,7 bodu a v meziročním srovnání je o 8 bodů vyšší než v lednu 2006.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebnictví** se hodnocení současné ekonomické situace meziměsíčně zvýšilo. V lednu hodnotilo 57,4 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 36,5 % jako uspokojivou a 6,1 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 33,6 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 9 % respondentů a u ostatních (s 57,4 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Hodnocení celkové poptávky se zvýšilo také. Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti s 76,8 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 7 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a s 16,2 % za nízkou. Stejně hodnotili respondenti i **úroveň domácí poptávky**. Z podniků, které vykonávají práce v zahraničí, označili **zahraniční poptávku** za nízkou respondenti s 37,3 % stavebních prací a za uspokojivou s 60,8 % stavebních prací.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku a povětrnostní podmínky, respondenti představující 27,1 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Celková ekonomická situace by měla podle výsledků průzkumu zůstat v **příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů s 69,4 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti se 16,8 % stavebních prací a zhoršení s 13,8 %. V **příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů se 23,4 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 13,6 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 63 % respondentů.

Pro **příští tři měsíce** respondenti předpokládají zpomalení stavební činnosti a snížení počtu zaměstnanců. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 22,1 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů s 26,5 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 51,4 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 67 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 8,8 % respondentů a snížení 24,2 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 80,4 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 68,5 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 9,7 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 3,4 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 9,9 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 28,1 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 9,4 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 16,8 % své produkce, neměnnost u 82,3 % produkce. U těch respondentů, kteří uvádějí růst, porostou ceny pomalejším tempem než v předchozích obdobích u 16 % produkce, stejně rychle u 80,6 % produkce a rychleji u 3,4 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 32,5 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 23,8 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 49,4 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 9,4 % a snížení 11,5 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 29,7 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se meziměsíčně snížilo o 1,5 bodu, ale je o 7 bodů vyšší než před rokem.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se hodnocení současné **ekonomické situace** ve srovnání s prosincem mírně zvýšilo. Jako dobrou hodnotilo v lednu **ekonomickou situaci** svého podniku 42,9 % respondentů, 54,5 % jako odpovídající sezóně a 2,6 % jako špatnou. Podle mínění respondentů se zásoby v lednu mírně snížily. Současný **stav zásob** hodnotilo 78,9 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 15,1 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti se 15,6 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 70,3 % tržeb a s 14,1 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 66,2 % respondentů, 12,9 % očekává růst a 20,9 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 82,8 % tržeb, 8,1 % předpokládá pokles a 9,1 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje ekonomické situace **pro příští tři i šest měsíců** se zvýšila. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky se 37,8 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 59,4 % žádné změny nepředpokládají a 2,8 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se meziměsíčně zvýšilo o 3 body a v meziročním srovnání je o 2 body vyšší.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v lednu snížilo hodnocení současné ekonomické situace i poptávky. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci v lednu** 74,2 % respondentů jako dobrou, 24,5 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 1,3 % jako špatnou.

Očekávání vývoje **poptávky v příštích třech měsících** jsou však vyšší. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 35,1 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 60,4 % respondentů a 4,5 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 91,8 % respondentů, růst cen 7 % respondentů a 1,2 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 26,2 % respondentů, neměnnost 55,4 % a růst počtu zaměstnanců 18,4 % respondentů. Očekávání **ekonomické situace** byla pro příští **tři i šest měsíců** ve srovnání s prosincem téměř neměnná.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se meziměsíčně zvýšilo o 0,3 bodu a v meziročním srovnání je o 6,6 bodů vyšší.